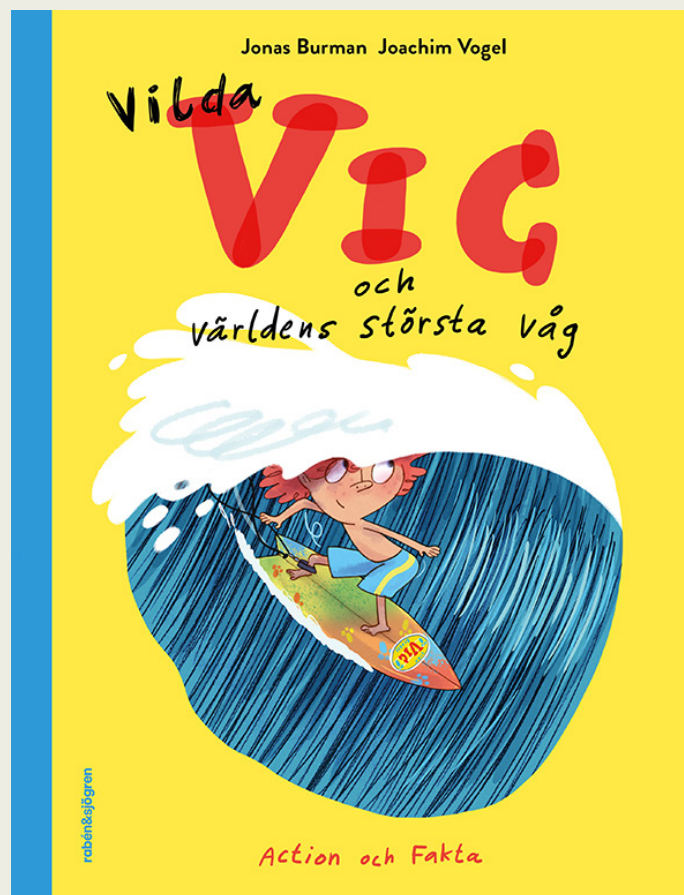


Fördjupningsmaterial



Vilda Vic och världens största våg

Av Joachim Vogel

Illustration av Jonas Burman

För åldrarna 3–6

Upphovspersoner



Foto: Albin Händig

Joachim Vogel

Joachim Vogel är journalist, redaktör, producent och programledare. Han är född 1962 och verksam i Stockholm. Tillsammans med sin barndomsvän, illustratören Jonas Burman, har han skapat bokserien om Vilda Vic. Nu är de aktuella med Vilda Vic och världens största våg, den tredje boken i serien.



Foto: Lina E. Adamo

Jonas Burman

Jonas Burman, född 1962, är illustratör och har arbetat med en lång rad bild- och faktaböcker för barn, bland annat de populära böckerna om Halvan, med text av Arne Norlin. Jonas intresserar sig särskilt för hur saker fungerar och har ett stort bilintresse. Det märks inte minst i hans detaljrika illustrationer, genomskärningar och bilder fyllda av fart. Tillsammans med Joachim Vogel har han skapat bokserien om Vilda Vic.

Om boken

I *Vilda Vic och världens största våg* är det dags för ett nytt äventyr med Vic, farmor Maggie, farfar Tage och katten Kattis. Den här gången står surfing på programmet.

Resan går först till Biarritz där Vic får lära sig att surfa. Men med hjälp av Lorenzas hitådit-panel fortsätter resan både längre bort och bakåt i tiden. Plötsligt befinner sig gänget på Hawaii för ungefär 200 år sedan. Där träffar Vic prinsessan Nāhi'ena'ena, som kallas Nina, och hennes bror Liholiho, kung Kamehameha II. Det blir surfing, nya bekantskaper, vulkaner och till slut en våg större än någon av dem kunnat föreställa sig.

Berättelsen blandar humor, fantasi och spänning med fakta om bland annat surfing, vågor, vulkaner och livet på Hawaii.

Högläsning på förskolan

Högläsning spelar en central roll i förskolans undervisning. Genom att lyssna till berättelser får barn möjlighet att utveckla sitt språk, sin fantasi och sin förståelse för olika sammanhang i omvärlden.

Planerade högläsningstillfällen, där berättelsen följs upp med samtal och aktiviteter, skapar goda möjligheter till fördjupat lärande och bidrar till arbetet med läroplanens mål.

Koppling till Lpfö18

Arbetet med *Vilda Vic och världens största våg* ger goda möjligheter att arbeta med flera delar av förskolans läroplan.

Språk och kommunikation

Genom högläsning och boksamtal utvecklar barnen sitt ordförråd, sin begreppsförståelse och sin förmåga att uttrycka tankar och ställa frågor.

Naturvetenskap och hållbar utveckling

Vågor, vulkaner och surfbräddor blir utgångspunkter för att undersöka naturvetenskapliga fenomen och hur saker fungerar.

Skapande och fantasi

Genom bild, form, konstruktion och drama utvecklar barnen sin skapande förmåga och sin fantasi.

Lek och samspel

Genom gemensamma projekt och roller ges barnen möjlighet att utveckla empati, samarbetsförmåga och tillit till sin egen förmåga.

Inför läsningen

Börja gärna med att titta på omslaget tillsammans. Låt barnen berätta vad de ser och vad de tror att berättelsen kommer att handla om.

Samtala om:

- Vad är en våg?
- Vad betyder det att surfa?
- Hur tror ni att det känns att stå på en surfbräda?
- Hur stor kan en våg bli?
- Var ligger Hawaii?

Använd gärna en jordglob eller världskarta. Leta upp Sverige, Frankrike och Hawaii och följ resan som Vic gör i boken.

Under läsningen

Berättelsen kan läsas vid flera tillfällen. Ställ öppna frågor och låt barnen resonera kring det som händer.

Förslag på frågor till boksamtal:

- Vad bygger farmor Maggie i början av boken?
- Vad behöver en surfbräda för att fungera?
- Vic tror först att surfing är enkelt. Vad upptäcker Vic?
- Varför tränar Vic på stranden innan det är dags att gå ut i vattnet?
- Varför är sanden svart på Hawaii?
- Vad är en ki'i?
- Vem är Nina?
- Hur hälsar Nina och Vic på varandra?
- Vad menar Nina när hon säger att ”vi alla hör ihop”?
- Varför får inte alla surfa på samma sorts brädor?
- Vilka djur möter Vic i havet?
- Vad är det som får Vulkanometern att varna?
- Hur uppstår den jättestora vågen?
- Hur lyckas Vic, farmor, farfar och Kattis ta sig hem?

Anteckna gärna barnens tankar för att kunna bygga vidare på dem i det fortsatta arbetet.

Språkutveckling

I berättelsen stöter Vic på flera ord som hör ihop med surfing:

- surfbräda
- leash
- fena
- vax
- bodyboard
- våtdräkt
- paddla
- tuba

Titta på bilderna och låt barnen försöka förklara vad de olika sakerna används till.

Ord från Hawaii

I berättelsen förekommer också ord och namn från Hawaii:

- he'e nalu
- a hui hou
- lei
- ki'i
- Nāhi'ena'ena
- Liholiho
- Kamehameha

Och så förstås det långa fisknamnet **humuhumunukunukuapua'a**. Kan ni säga det tillsammans? Prova långsamt först och sedan snabbare.

Prata om att det finns många olika språk i världen. Vilka språk känner barnen till? Finns det ord på andra språk som barnen kan lära varandra?

Vågor och surfing

Surfingen driver berättelsen framåt. Vic får först träna i Biarritz och får sedan surfa tillsammans med Nina och Liholiho på Hawaii.

I bokens faktadel får vi veta att det är vinden som bildar vågorna ute till havs. Hur mycket det blåser, hur länge det blåser och hur långt vinden blåser över vattnet påverkar hur höga vågorna blir. När vågorna närmar sig land börjar de bryta.

Undersök tillsammans:

- Vad får vatten att röra sig?
- Kan man göra både stora och små vågor?
- Vad händer när en våg når stranden?

Gör egna vågor

Fyll en genomskinlig balja med vatten och prova olika sätt att skapa vågor. Blås över vattenytan, vifta med en bit kartong eller rör handen genom vattnet.

Hur gör ni en liten våg? Hur gör ni en större?

Forska vidare:

I boken får vi veta att den största våg någon surfat på var nästan 30 meter hög – ungefär lika högt som ett tio våningshus. Ta reda på var i världen det finns riktigt stora vågor. Titta på bilder och jämför med vågor som barnen själva har sett.

Passa också på att prata om säkerhet vid vatten. Precis som det står i boken ska barn alltid ha en vuxen med sig när de badar i havet.

Vulkaner

När Vic kommer till Hawaii är sanden svart. Farmor berättar att det är vulkansand och att Hawaiiöarna har bildats av vulkaner.

Senare börjar vulkanen Kilauea mullra. Farmor och farfar håller koll på den med Vulkanometern och när den varnar måste alla snabbt ta sig därifrån.

Undersök tillsammans:

- Vad är en vulkan?
- Vad är lava?
- Vad finns inuti jorden?
- Varför kan sand vara svart?
- Hur kan en vulkan skapa en ö?

Titta tillsammans på faktasidan om jordens olika lager och kontinentalplattorna.

Forska vidare:

Leta upp Hawaii på en jordglob och ta reda på mer om vulkanerna där. Kan ni hitta Kilauea som Vic och de andra besöker i berättelsen?

Hawaii för 200 år sedan

Med hjälp av hitådit-panelen reser Vic inte bara till en annan plats utan också bakåt i tiden. På Hawaii träffar Vic Nāhi'ena'ena, som kallas Nina, och hennes bror Liholiho, kung Kamehameha II.

Genom bilderna och berättelsen får vi upptäcka flera saker som hör ihop med platsen och tiden: surfbrädorna, kanoterna, ki'i-figuren, kungens mantel och hjälm, lei-kransarna och tatueringarna.

Samtala om:

- Hur kan man se att Liholiho är kung?
- Vad har han på sig?
- Varför får bara kungligheter surfa på de långa olobrädorna?
- Vilka saker i bilderna skiljer sig från Vics egen tid?
- Vad tror ni att Nina skulle tycka var konstigt om hon kom till vår tid?

Forska vidare:

Nina och Liholiho har funnits på riktigt. Ta reda på mer om prinsessan Nāhi'ena'ena och kung Kamehameha II. Hur levde de och hur såg Hawaii ut under deras tid?

Tatueringar som berättar

På faktasidan i boken får vi veta att nästan alla var tatuerade på Hawaii förr i tiden. Symbolerna kunde bland annat visa vilken familj en person kom ifrån och vilken ställning personen hade i samhället.

Tatueringar kunde alltså vara mer än utsmyckning – de kunde berätta något om personen som bar dem.

Samtala om:

- Vad är en symbol?
- Kan en bild berätta något utan ord?
- Vilka symboler känner barnen igen?
- Finns det symboler som visar att man tillhör en viss grupp?
- Hur kan vi visa vilka vi är och vad som är viktigt för oss?

Forska vidare:

Den traditionella hawaiianska tatueringskonsten kallas kākau. Mönster kunde ha koppling till bland annat familj, yrke och ställning. När människor från Europa och USA kom till Hawaii förändrades mycket och den traditionella tatueringskonsten blev med tiden allt ovanligare. I dag finns hawaiianska tatuereare som arbetar för att föra den gamla kunskapen och traditionen vidare.

Prata om vad en tradition är. Vilka traditioner känner barnen till? Varför kan människor vilja bevara traditioner och föra dem vidare?

Skapande

Designa en surfbräda

I början av berättelsen bygger farmor surfbrädor och Kattis hjälper till att färglägga dem.

Låt barnen designa egna surfbrädor på stora pappersark eller kartong. Vilka färger ska de ha? Ska de ha mönster? Ett namn?

Ställ gärna ut alla surfbrädorna tillsammans.